

ONTWIKKELING | 22 april 2020

Uitstijgen boven het vak

⌚ Leestijd van ongeveer 6 minuten 💬 0 reacties

Tijden veranderen in rap tempo. Tot voor kort werd de samenleving gedomineerd door het stikstofdossier. Inmiddels heeft corona het stikstofdossier in sneltreinvaart ingehaald. Niettemin gaat het 'gewone' leven ook voor de accountancy door.

Jan Willem Taams

Het kabinet heeft op 20 maart 2020 haar reactie op het rapport van de Commissie Toekomst Accountancysector (CTA) gepubliceerd. Implementatie van de twintig voorgestelde maatregelen vereist uitstijgen boven het vak.

In de tweede alinea van de kabinetsreactie werd de toon meteen gezet door de passage: *'Een goede wettelijke accountantscontrole is zeer belangrijk voor het maatschappelijke verkeer. Burgers, bedrijven en overheden moeten zich op basis van de accountantsverklaring op de hoogte kunnen laten stellen van de getrouwheid van door ondernemingen of instellingen gepresenteerde financiële gegevens. Gelet op dit maatschappelijke belang hoort bij de accountancysector een cultuur die het publiek belang stelt boven het commerciële belang, die kwaliteit stelt boven winstmaximalisatie en die wordt gedreven door een continue verbetering van haar beroepsuitoefening.'*

Dat minister Hoekstra met deze indringende passage begint zegt alles over de ontwikkeling die het vak in de afgelopen decennia heeft doorgemaakt. Wat moeten, willen, kunnen en durven de accountantsbreinen met het vak?

Moeten

De accountancysector is meestal niet uitgesproken in haar

LAATSTE ACHTERGROND

ACCOUNTTECH | 30 juni 2020

**Innovaties bij Open Podium
Accounttech: RGS, analyses en samenstellen**

CULTUUR | 25 juni 2020

De klap in de cultuursector komt volgend jaar

TOEZICHT | 18 juni 2020

Accountant op het volgende kruispunt: auditing, beroep en toezicht (1)

TOEKOMST | 15 juni 2020

Het jaarverslag 2020 van ZILCH besproken

DILEMMAPP | 12 juni 2020

Zes jaar DilemmApp: 'Je moet kleur bekennen'

Meer achtergrond

reacties op rapporten die verschijnen. Des te opvallender is de reactie van Bernard Wientjes als voorzitter van de raad van commissarissen van KPMG op het CTA-rapport. Hij stelt dat partners in een accountantsmaatschap elkaar "veel te weinig" corrigeerden. Ook is hij van mening dat de kwaliteit van de controle nog altijd te laag is en er nog een lange weg te gaan is. De kop van het artikel: '*Het moet gewoon beter. Punt.*' Voor het eerst duidelijke taal vanuit een accountantsorganisatie, zonder bezwerende teksten. De sector moet aan de slag met de door de minister van Financiën aangekondigde maatregelen, die deels in wetgeving worden omgezet. Een kwartiermaker moet ervoor zorgen dat de sector vaart houdt bij de invoering ervan. Het kabinet zag geen aanleiding om haar brief over de accountancy, ondanks de acute situatie rondom corona, uit te stellen. Hopelijk doet goed voorbeeld volgen.

Het is evident dat accountants in deze complexe en onzekere tijd vele inspanningen leveren om organisaties zo goed als mogelijk bij te staan. Dat is een compliment waard. Niettemin moet de wil er zijn om naast deze kortetermijninspanningen ook capaciteit beschikbaar te stellen voor de langeretermijnvraagstukken.

'De wil moet er zijn om ook capaciteit beschikbaar te stellen voor langeretermijnvraagstukken.'

Willen

De wil om te veranderen is bij Agnes Koops zeker aanwezig. Als één van de weinige bestuurders in de accountancy geeft zij regelmatig interviews waaruit die wil blijkt. Tegelijkertijd is er ook een zekere mate van ongelof bij Koops waarneembaar. Zij stelt zich hardop de vraag of alle bevindingen ook nog altijd haar organisatie betreffen. PwC wordt in de rapporten afgerekend op dossiers uit het verleden. Het is goed en positief dat zij hierin stelling neemt. Ze wil en kan bijna ook niet wachten op uitkomsten van controles van de AFM over 2018 en is van mening dat PwC forse stappen heeft gezet in de ontwikkeling van kwaliteit in de afgelopen jaren. Ondertussen heeft deze bestuurder haar juridische gelijk gehaald bij de rechter over de aanpak van toezicht op de dossiers uit het verleden. Nu zal ze geduld moeten opbrengen om de resultaten van de toekomstige onderzoeken naar kwaliteit te mogen begroeten.

In deze periode is het belangrijk om, tijdens dat wachten op deze resultaten, door te gaan met ontwikkelen. Voor de accountancy is daarvoor bijvoorbeeld meer kennis nodig over de werking van de emotionele huishouding van de mens en de invloed daarvan op gedrag. Uitstijgen boven het vak vraagt de wil om ook deze complexe materie onder de knie te krijgen. Zo kan bijvoorbeeld evenwichtiger worden gereageerd op (on)terechte kritiek van belanghebbenden.

Kunnen

Een criticaster binnen het vak die vindt dat accountants beter kunnen, is Marcel Pheijffer. Hij neemt geen blad voor de mond en is bereid zijn nek uit te steken. Dit wordt niet altijd gewaardeerd door collega accountants. Er gebeurt wat als Pheijffer zich mengt in het debat. Zijn inleidingen en columns zijn prikkelend en als het nodig is wordt de professional niet gespaard. Sommige collega's ervaren dit als een aanval op de

persoon. Dat is meestal een kwestie van perceptie. Als accountants een beetje meer afstand kunnen nemen van hun functioneren, dan begrijpen zij dat hier ook anders naar kan worden gekeken.

'Door afstand te nemen behoort uitstijgen boven het vak tot de mogelijkheden.'

Voormalige collega's kunnen dat beter. Jules Muis sprak zich bijvoorbeeld eerder expliciet uit over een vast inkomen voor controlerend accountants, zodat zij zich meer kunnen richten op controlewerk en

commerciële doelstellingen niet meer in de weg zitten. Door afstand te nemen tot het vak is het eenvoudiger om te relativiseren en behoort uitstijgen boven het vak tot de mogelijkheden. Vanuit dat perspectief is er beter zicht op wat binnen het vak gaande is en waar de daadwerkelijke pijnpunten liggen. Op dat moment wordt zichtbaar welke rituele dans al decennialang gaande is binnen het vak. Door op deze manier te kijken kunnen accountants de waarde van kritiek beter leren zien.

Durven

De minister van Financiën heeft zijn keuze gemaakt, het is nu aan de sector om zelf de nek te durven uitsteken. In de eerste plaats door twintig maatregelen voortvarend op te pakken. Niet meer wachten totdat wetgeving formeel is gerealiseerd en hopen op een overgangstermijn. Iedereen uit de sector weet wat er wordt verwacht vanuit de politiek. Deze handschoen kan direct worden opgepakt.

Volgens de CTA en de minister zijn accountantsorganisaties geen systeemorganisaties. Zij vervullen echter wel degelijk een cruciale rol in de financiële keten. Daarbij kennen accountantskantoren complexe interne systemen. Vereenvoudiging van deze systemen is uitdagend. De coronacrisis maakt opnieuw duidelijk dat mensen onderdeel uitmaken van één groot systeem. Alles is met iedereen verbonden. Vanuit dat perspectief is het voor accountants belangrijk om de werking van systemen beter te leren begrijpen. Interessante opleidingen zijn beschikbaar om dit onder de knie te krijgen. De invloed van gedrag binnen systemen en de gevolgen daarvan worden daardoor inzichtelijk. De toekomst van het beroep is er daarom bij gebaat meer stappen te zetten dan de aangekondigde basale maatregelen. Durven ontwikkelen van aanvullende initiatieven is de echte uitdaging om de politiek een stap voor te blijven.

Breinen

Moeten, willen, kunnen en durven zijn begrippen die door de slimme breinen van accountants op een professionele manier kunnen worden ingevuld. De accountancy begint steeds meer interesse te tonen in het functioneren van het menselijk brein. Ook de NBA is zich bewust van het belang van ons brein. Zo was psycholoog Andreas Wismeijer te gast in [Vitamine A-podcast #5](#), waarin hij spreekt over de psychologie van geheimen. Exploreren van de geheimen in [de bovenkamer](#) wordt belangrijker. Wij zijn ons brein, volgens neurobioloog professor Dick Swaab. In navolging hiervan werd neuropsycholoog professor Eric Scherder populair bij het grote publiek en sprak hij over zijn eigen emoties in *De wereld draait door*. Hij is bang

om op de snelweg te rijden en doet dat niet. Hij kan slecht omgaan met kritiek; dat leidt bij hem tot onzekerheid.

Zijn kwetsbaarheid maakte van Scherder vooral een mens die goed kan verklaren hoe het brein werkt en tegelijkertijd last heeft van zijn eigen brein. Goed om als individuele accountants na te denken over deze paradox, bezien vanuit het eigen vak. Reflectieve uitkomsten dragen bij aan de verwachtingen van belanghebbenden. Zij zien graag dat de accountant het gezond verstand gebruikt om uit te stijgen boven het vak.

Reacties

Deel dit artikel

[f](#) [in](#) [🐦](#) [✉](#)

Jan Willem Taams is betrokken bij business- en verandervraagstukken die zijn verbonden met strategie, governance en bedrijfsvoering. Taams, afgestudeerd als registeraccountant, werkte eerder bij Pensioenuitvoerder Mn Services en KPMG Accountants. Sinds 2009 vervult hij vertrouwensrollen als adviseur, bestuurder, kwartiermaker, informateur, onderzoeker, moderator, toezichthouder en procesbegeleider.

GERELATEERD

NIEUWS | *Vandaag*

Tweede Kamer praat direct na zomerreces over accountantsberoep

De Tweede Kamer wil direct na het zomerreces overleggen over het accountantsdossier. Dat bleek tijdens de vergadering van de vaste commissie Financiën van de Tweede... →

NIEUWS | *Gisteren*

Jonge accountants zijn de helden van Marlies de Vries

Marlies de Vries ziet met name voor young professionals een flinke rol weggelegd bij de duurzame verandering van het accountantsberoep. De inbreng van jonge accountants... →

DISCUSSIE | Column | *28 mei 2020*

Sector, hebt u even?

De twee kwartiermakers gaan graag in gesprek over invoering en uitvoering van de aanbevelingen. Maar wel met een dringend verzoek, aldus Marlies de Vries en Chris... →

DISCUSSIE | Column | 25 mei 2020

Kwartiermaker, heb je een kwartiertje?

Wat is dat eigenlijk, een kwartiermaker, vraagt Omar El Messaoudi zich af. →

Omar El
Messaoudi

NIEUWS | 18 mei 2020

Young profs over inzet technologie: 'Maakt werk alleen maar leuker'

Is de accountancy voor jongeren nog wel een aantrekkelijke, vooruitstrevende en innovatieve branche om in te werken? Wat is de invloed van digitale tools op de controle?... →

Aanmelden nieuwsbrief

Ontvang elke werkdag (maandag t/m vrijdag) de laatste nieuwsberichten, opinies en artikelen in uw mailbox.

Bent u NBA-lid? Dan kunt u zich ook aanmelden via uw [ledenprofiel op MijnNBA.nl](#).

Accountant is een uitgave van de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA).

NBA

ACCOUNTANT.NL

Home
Nieuws
Discussie
Vaktechniek
Achtergrond
In & Uit
Feiten & Cijfers
Tucht

DOSSIERS

Arbeidsmarkt
ICT
Opleiding
alle dossiers

Fiscaal
Kwaliteit en toezicht
Pensioen

Fraude en witwassen
Mkb
Publiek belang

Accountant maakt gebruik van cookies om de website te analyseren en te verbeteren en om advertenties te tonen. Door op 'akkoord' te klikken geeft u toestemming voor het gebruik van cookies. In de [cookieverklaring](#) vindt u meer

Akkoord

